

گلدسته فصاحت

فصیح الدین احمد (علامی)

کتابخانه

مشتبه بر قصید و دیوان غزلیات و رباعیات و قطعات ابرخی و نظم تنقیر

حضرت سید (رحمته)

نواب سید سعید الدین احمد خان صاحب جنگ

۳ ذیحجه ۱۳۰۴

محسن اہتمام میر محمد غایت حسین خان نامی فرزند حضرت علامتی

مرطوب و محفوظ شد
میرزا محمد علی احمد پور

۵۲	آتشِ وصلِ را اور آغوش	۲	شد بچِ مفارقتِ فراغوش
۵۳	ان زلفِ خطش کجایں بسا کیسویں	۳	واں برودِ صفِ شگن در سایہِ پردہ
۵۴	ساقی کند بد و تو جو جامِ شرابِ رقص	۱	از جوشِ خود بجایم تو عملِ رقص
۵۵	ساقی بدوقِ بادہ کند بے نقابِ رقص	۲	گوئی بد در سپنج زندا نقابِ رقص
۵۶	ببینی با یا درین صدا خلاص	۳	در ہر یک کار میں صدا خلاص
۵۷	زلفِ جانانست بہرہ بر عارض	۱	این نقابست در نظر عارض
۵۸	کریم بانو چوں تو در جہاں فیاض	۲	ندید دیدہ باور جہاں خیاں فیاض
۵۹	عاشق ایچو تو جانان ز دلِ غلط	۱	در ہمہ عمر کردا سہ گنہ غلط
۳۲	وصفِ صفتِ تیر سید	۲	سین حسن نازِ صفتِ تو دیدن کردا
۳۳	سرے دارم کہ سوولے ندارد	۵	دلِ زارم تنہا سے بارو
۳۴	فکر تم چوں انجمنِ اشنا خوانی کن	۶	مطلعِ فکرِ چوں صبحِ نورانی کن
۳۵	مترس از کور شہیر ز ترسد	۷	بترس از او کہ از او ترسد
۳۶	شد موسے ما پید و پیام اجل رسید	۹	لے پشتِ ما حمیدہ سلامِ اجل رسید
۳۷	شربتِ وصلِ تو جانانست لذیذ	۱	بہر تلمیحی حشرانست لذیذ

۵۲	آدشب وصل - او در آغوش	۲	شد رنج مفارقت فراوش	۵۲
۵۳	ان زلف و خطش کجاں ہمنا کیسیوش	۳	وال ہر دو صفت گان در نایابوش	۵۳
۵۴	ساقی کند بد و تو جام شرب رقص	۱	از بوش خود بجام تو عمل نایاب رقص	۵۵
۵۵	ساقی بدوق بادہ کند بنی نقاب رقص	۲	گوئی بد در سپنج زند آفتاب رقص	۵۶
۵۶	بینی با یار من صد اخلاص	۳	در ہر یک کار من صد اخلاص	۵۷
۵۷	زلف جاناست مہرہ بر عارض	۱	این نقابست نظرہ بر عارض	۵۸
۵۸	کریم بائو چو تو در جہاں فیاض	۲	ذید دیدہ باور جہاں چاں فیاض	۵۹
۵۹	داشتن از چو تو جہاں نزد آہ غلط	۱	در ہمہ عمر کردہ است گناہ غلط	۶۰
۶۰	یافتہم از خامشہ عیا خط	۲	بر خط آفتدیر کشد یا رخط	۶۱
۶۱	ز بوسہ تو لبم یار می شود محفوظ	۱	چنانکہ چشم بیدار می شود محفوظ	۶۲
۶۲	نگاہش را الہی دار محفوظ	۲	دل عاشق تیر یار محفوظ	۶۳
۶۳	خلایق حرمت ایں جاکن واعظ	۳	از انچہ منع کنی در خفا کن واعظ	۶۴
۶۴	لسہ داستان عشق شہوار زبان شمع	۱	پر سوز و دلمکد از بود داستان شمع	۶۵
۶۵	چوں میداری کسم از من دینغ	۱	از چہ میداری کرم از من دینغ	۶۶

۶۶	اداز نگاہ تیز چو برین کشیدہ تیغ	۲	دیدم چشم زد کہ گردن رسیدہ تیغ
۶۷	پیشِ حشمتِ فوجِ مرقاں بستہ صفت	۱	نیزہ بازان ہنرداں بستہ صفت
۶۸	چشم گوہر بزمینِ قادرو ز برص	۲	دید گوہر را چو آبِ اوقیہ در صفت
۶۹	رقم کبوترے فتنہ گرے در ہوا کے زلف	۳	ہیہات دستِ چشمتی شدم مبتلا کے زلف
۷۰	گریہ ام و ریاستِ چشمِ تر صفت	۴	اشک من مانند گوہر در صفت
۷۱	لے سخنِ جمالِ تو بود شہرہ آفاق	۱	چشم ہمہ عالم بہ تماشائے تو شاق
۷۲	سکاتِ بازنگہ بر گوہر اشک	۱	ہمہ تارِ قطرہ تر اشک
۷۳	چوں عاشقِ باری شد تہ خاک	۲	فرمود کہ خس کم چو جان پاک
۷۴	لے قدسِ نازک و میانِ نازک	۳	ہمہ اندام جانِ جانِ نازک
۷۵	رحمتِ حقِ بر و گرفتِ بجا ک	۴	لے نشانے از و گرفتِ بجا ک
۷۶	سنگِ شکر چو یارِ نزار و دہانِ سنگ	۱	چوں بیہنہ ندید ز باک و دہانِ سنگ
۷۷	پسے او آمد چو در صحرا بسنگ	۲	می زاد جنوں سرازو بسنگ
۷۸	اگر خم و شیریں از رخ گل بود رنگ	۳	نارِ عشاقِ اداز روئے گل بود رنگ
۷۹	بازگاہ از سوز و لمخیز و دُخانِ دل	۱	شیر پیا شد از لودہ آتشِ دہانِ دل

۸۰	۲	۸۰	دارد آن عیتا بر رخسار خال
۸۱	۳	۸۱	چہرہ اشک باغ و عارضش چون گل
۸۲	۱	۸۲	ز خوف غیر سزا آستان برداریم
۸۳	۲	۸۳	قاری خطایخ خواب منم
۸۴	۳	۸۴	بدست سخنة در دارو گیرم
۸۵	۴	۸۵	آہ بر بے خوفی خویز قرباں شد ولم
۸۶	۵	۸۶	گر قطره باے اشک چشم ترا منم
۸۷	۶	۸۷	ز نفس آورد حد بلایم
۸۸	۷	۸۸	رؤے بند عارض از تازگد ایجاں کنم
۸۹	۱	۸۹	لے دل گلشن قدش را یاد کن
۹۰	۲	۹۰	از دہانت شگفت گلباے بے خار جن
۹۱	۳	۹۱	باؤ ایک نگارم بستاند دل من
۹۲	۴	۹۲	بر زمین شعر فکر عایسم چرخ بریں
۹۳	۵	۹۳	آید امشب برم دسبر من
۸۱	۲	۸۱	ہمسرا و بر لب دلدار خال
۸۲	۳	۸۲	دشمنش زانغ و عاشقش بیل
۸۳	۱	۸۳	سر معالمد با یار خویشتن داریم
۸۴	۲	۸۴	لے بیادش حافظ قرآن منم
۸۵	۳	۸۵	یہ بند زلف پیچانت ایسرم
۸۶	۴	۸۶	وہ چه جسم اللہ گفت دانند کبریا عالم
۸۷	۵	۸۷	شونے ز عشق یار بیکر و ہر منم
۸۸	۶	۸۸	من ز رتو بلاشس بے خرم
۸۹	۷	۸۹	رشتہ ز نار را شیرازہ قرآن کنم
۹۰	۱	۹۰	صد الفت بر سینہ از شمشاد کن
۹۱	۲	۹۱	نغمہ سنجیدہ طبع طبعم بہ گلزار سخن
۹۲	۳	۹۲	دل او داند من دانم و دانو دل من
۹۳	۴	۹۳	اگر روبا باستانش آسمان بنائیں
۹۴	۵	۹۴	خوشتر آن شب کہ دلم در ت

۹۴	قوی در بند سلطان ابن سلطان	۶	قوی شاہ دکن عثمان علیخان	۹۵
۹۵	دلدادہ طریقت انداز و ناز تو	۱	آگاہ شد سجدہ حق از نیاز تو	۹۶
۹۶	در باغ حسن غنچہ گلشن دہان تو	۲	در گفتگوست غیرت سوسن زبان تو	۹۷
۹۷	نگار پریش کاشف راز دہن او	۳	چوں نقد مکر لب شکر شکن او	۹۸
۹۸	لے چہ در سیر چین با زلف پیمان کردہ	۱	خاطر گلزار از سنبل پریشاں کردہ	۹۹
۹۹	قربان ساعے کہ بسیاں برآمد	۲	کز خاطر تو یاد من ایجاں برآمد	۱۰۰
۱۰۰	زلفت نظر سیاہ مائے	۱	ترسد دل من ز زہر دوائے	۱۰۱
۱۰۱	از سیر خطر رفت بہائے	۲	بر عارضت سب زائے	۱۰۲
۱۰۲	لے جنوں رہ میریم سبے بیاباں کردی	۳	انفاسے تبین بے سرو ساماں کردی	۱۰۳
۱۰۳	شخمہاں چو شاہے برسریے	۴	رقیب با بخت چوں وزیے	۱۰۴
۱۰۴	بیافشش عیشیم ما کہ نور دیدہ مائی	۵	بنور خویشتن مارا جمال خویش بنائی	۱۰۵
۱۰۵	یار من در پیام علامی	۶	می کند حاجت مرام علامی	۱۰۶
۱۰۶	۴	۴	۴	۴
۱۱۸	۴	۴	۴	۴
۱۲۲	۵	۵	۵	۵
		تمام شدن		

قضیدہ تہنیت عروسی آفاقہ لی نعمت قوتی شوکت قدرت
 علما حضرت حضور نور نبی کا تعالیٰ اصفاہ سابع نظام الملک و الملک
 نظام الدولہ نواب میر عثمان علیخان بکابرقم جنگ محکم اللہ تبارک
 سلطان العلوم پیر اکبر اللہ ہاشمی جی سہی ہیں انی فرمانروا
 سلطنت اصیقاہ دام اللہ اقبالہ

جہذا وصلے کہ عشق بر خور دوزولیا
 خوشتر آن ہا سیکہ گیر حاصل اکشیتا
 و خوشتر شب کا دران پر سوز بندہ و
 بوئے زلف عنبریں از شام کہ سو در نہا
 وہ چہ صبح غرہ شوال ہر روزہ وار
 خوشتر این حسن گزیرین بو شبام کار

اے خوشا فصلیکہ نیکل ناکل تر در بہار
 اے خوشا سالیکہ در منگام باشد سیرل
 اے خوشا روز خوش عید کہ گویش شب
 اے خوشا صبحیکہ می آرد سیر چمن
 وہ چہ شام (آخریں افطار) و ماہ جمیلا
 خوشتر آن تشبیب آغاز قصائد در کلام

جہذا جشنی کہ قائم شد بقصر پیر ^{مطلع} چارمی عفت نکاح پادشاہ اقبالہ

باشد ماعتقد صاخزادی جو رشید ملک
 ماه من در منزل مقصودی از دست
 نوشه تیرت شاهی پجوهری بر فلک
 خلعت شایان در بر تاج شاهی بر سر
 بهره بر عارض برسم بند همزنگار
 بگذرد شام و سحر و قصر سلطانی چنین
 از عطایای شبی امیدواران گرم
 روزه شب مهمانی اعیان دولت حضور
 آن وانی نعمت مایه زبان خاص سلیم
 در مبارکباد حاضر صد نفران و آن
 مطربان سر کرده در سل چو بل در چین
 در صفی استاد با هم صد قصه در بل
 یک صف جاگیر داران ایران عظیم
 با تفنگ و تیغ زافوا جش با این سلام

چون قرآن مه که آمد مشرعی را و کنار
 بهرین تابانست چون رشید و نصف النهار
 در حرم محوی می کمال عروس با قمار
 طره زرتار بر دستار شاه نامدار
 تار زرباسلک مر و اید روشن بر قطار
 روز روز عید و شب جمعین شب و گل
 هر یک پر کرده و امن باز در آبدار
 نعمت اللول نصیب است در شام و نهار
 ز لب برداران خوان نعمت او ^{طمانین} بشمار
 از روسا معاصرون ز میان بار
 از غزل با سخن گویان دولت نغمه وار
 بکته سنجان کن دست گران شهریار
 یک صفی قائم هم از حاکمان عهد دار
 پیش او صفی بسته از سر در گان جانشار

بسبیل تکنت بر آستان خسروی
 از بر ایام ہر تن از دربار عاش بہرہ یاب
 یافتند از درگاہ سلطان عطایا شہیں
 مختصر گویم کہ در این حین طوع خسروی
 دشمن حدادب مانع بہ تطویل کلام
 سایہ گستر بادشاہ مبارک فرقی
 ہر و تازہ عمر و دولت بادشاہان صبح شام
 خیر خواہان شکر گلشن جوں گلشنکندیل

صف بصف اتادہ فوج کہ تازان سوار
 از رعایا ہر یکے دربار گاہ شریف یافت بار
 از سخن سنجان باز کہ فکر چوین صد ہزار
 نیست باقی آرزوئے در دل امیدوار
 بر کشم دست دعا بر سبیل اختصار
 ہر چو غل زوار عالم پست و شہ پار
 ہر چو خورشید و قمر بر مطلع لیل و نہار
 بد کالائش صبح چوین مضمیان ہر جوار

بادشاہی دعا و بیجا پست و شہ پار

کامراں بادشاہان سخن جنت نگار

کلام فصاحت

مشتمل بر قصید و دیوان غزلیات و رباعیات و قطعات نایمی و نظم سفر

(حضرت علامی)

نواب فصیح الدین محمد خان بهار

(۳۲۲ لفظی)

محسن ابهام میر محمد غایت حسین خان نامی فرزند حضرت علامی

مطبوعه مشرق الاسلام پریسنگ آباد

افاز دیوان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مطلع دیوان من حمد خدا

مقطع من سخن حمد خدا

همراه دیبچه لغت رسول

شکر سلطان و کن حمد خدا

حمد حق باشد صفات چایبار

حسن وصف بنجمن حمد خدا

شذ بسم الله هر آفت از کا

بر زبان مرد و زن حمد خدا

از زبان سوسن خود و بسیار

دایم سازد چمن حمد خدا

بر زبان دانه مرغان چمن

بیلان نمن زن حمد خدا

همچو علامی کنند اندر قفس

طوطی شکر سخن حمد خدا

	کا کلش طغرائے بسم اللہ در عنوان ما
	شعرا برو مطلع آل ماہ در دیوان ما
	از کتابی چھپرہ روشن عیاں و دلیل خط
	سورہ و الشمس زخار تو شد قرآن ما
	زلف او شیرازہ بند مصحف زخسار یار
	جامع آیات پاشش فکر ت عثمان ما
	ایں دل عاشق تمفتام و مسکن و لدار است
	یار ماجسانان ما چوں در تین ما جان ما
	لے بلوح دل کشیدم در سخن تصویر حسن
	حسن روے روشن تو صنعت یزدان ما
	ایں نگار بید بان ماست محبوب خدا
	پہر حدیثی از لب او دین ما ایمان ما
۴	و وہ چہ علامی سخن گفتیم در آغاز نظم
۴	شد غزل و حمد و نعت و مدحت سلطان ما

عشق مجاز شد بچہ ساں رہنما سے ما

صد شکر می برد بہ حقیقت خدایے ما

بیگانہ دار زندگی خود بکسر نسیم

کس نیست در زمانہ مکر آشنا سے ما

ہر کار ما کہ راہ بہ دشوار میسبرد

آسان کنڈا امانت مشکل کُشنا سے ما

طوقے بگردن است و گرفتار در بلا

انگشت عشق زلف سلاسل بیایے ما

دانی ہر آنچه از ستم و جور تو گذشت

چوں بے نسبت پیرس ز ما ماجرا سے ما

چوں نسل ما کہ حسن نشانیست طبع فرا

پیوستہ یاد کار بود از برا سے ما

علامی از حوادث عالم خب نسیم

باشد نطل عا طفت شاہ جا سے ما

چشم تو دہ نورِ صبر دیدہ وراں ا

حسَن تو بصیرتِ دل صاحبِ نظران ا

غافل نہ شود از ہمتِ عاشقِ محکوم

عشق تو جنسِ سردارِ کند بے خبران ا

شہِ مندرہ شود نگتِ پُرکارِ خالت

این نگتِ سردہ دہ ذوقِ سخنِ نگتِ وراں ا

اے گلبدنِ ماچہ لطافتِ بہنِ نشت

ہر عضوِ تو کرد استِ خجلِ سیمبران ا

بے نیازِ ستمہاے تو فرماوے سے نیت

چو بویِ بکر دارِ کذبِ جگران ا

با عشقِ گریِ سرہ سری ہے تو مہر و نیت

اے زلفِ تو در بندِ کشتِ گران ا

علا می یافت در کلامِ تو کند شاہ ہم

ہم کہیں نظمِ تو نثرِ سخنِ کند ناموران ا

	اے بادہ کشانِ محفلِ ما	
	بخشید سرورِ درویشِ ما	
	اے رہبرِ رہنماے عالم	
	ما را برسائے مبنزلِ ما	
	دشوار از لطیفِ تبت آسان	
	اے عفتدہ گشتائے مشکلِ ما	
	پیما نہ قالب است جامے	
	ابمیت زبان در گلِ ما	
	اے (ماہِ تمام) ماشبِ اول	
	بخشید شرفِ مبنزلِ ما	
	ہستیم معانق تو اے پیام	
	شد مصحفِ رُوحِ اہلِ ما	
۵	علامی از خفاست مخموظا	۵
	در سایہ شاہِ عساکرِ ما	

	از کدورت دار خالی سینہ	
	می پسندد حق دل بے کینہ	
	از صفاے باطنش در چشم حلق	
	حرمتی مخصوص شد آئینہ	
	تا بکار آید بہ اہل احتیاج	
	وقف مسکیناں کنم بکینہ	
	دختر ز زاہدا بہر گناہ	
	می پسندد ہر شب آویںہ	
	لے منجبتم گر چہ می ناید بکار	
	تو دہ کن تقوی کاٹ پارینہ	
	گرم جوشی ہاے مالے سرد مہر	
	می پسندد خسرو پشینہ	
۶	از حکایات تو علامی ہر	۶
	یا دارم الفت دیرینہ	

	دورِ ترکاں (عہدِ سلطانی لقب)	
	عہدِ عثمانی (دورِ عثمانی لقب)	
	بہرِ خطِ ہائے لب و رخسارِ یار	
	درِ سخن (آیاتِ قرآنی لقب)	
	سایہ او بر اسرائیل جہانت	
	خسرو و مادلِ مہمانی لقب	
	برزبانِ ہیئتِ آگاہانِ دور	
	شاہِ ما (مہرِ جہانِ بانی لقب)	
	اصفِ دوراں کہ شاہِ عالم است	
	تختِ اور تختِ سلیمانِ لقب	
	عاشقِ یارمِ خدا کے لایزال	
	و بزمِ محبوبِ سبحانی لقب	
	پادشاہِ ماستِ علامی بہرِ ہر	
	خسرو و ملکِ سخنِ رانی لقب	

	اے بشیرِ لب تو در سگر آب
شد طاووت	بشکر نقش بر آب
آن بنایابی خود	بست رازیں
گر چه دارد گداز	سرواشک آب
عکس آن کو	سروندانست مگر
که نماید	نقطہ سر در گھر آب
خار ماہی	شده روشن چون شمع
زاتش	حسن رخ یار در آب
آب یا قوت	بیش لب یار
کی نماید	نقطہ سر در گھر آب
آب رو سے	تو لب جو سے کز آ
جس کے راز	مخفی گراں آب در آب
پہ تو	تواشک سے تر نامی است
را راز	سیر من در نظر آب

	در شب وصل است رویش آفتاب	
	این بر بیدار سیت یارب یا نجواب	
	وعدہ اہل ونا نقش تحریر	
	(بے ونا) پیمان تو نقشے بر آب	
	پرودہ حسن است بر رویش چو ہر	
	احتیاجے نیست اورا بانقلاب	
	ہر تباہ نیست یا ماہِ تمام	
	روے او و اللہ اعلم بالصواب	
	سرمہ چشم است خاکِ پائے یار	
	در ولم یا لیتنی کنت تراب	
	در شب و یچو رسم روے تو ماہ	
	در مہ کابل زر ویت ماہتاب	
	تفکر علامی است روشن در غنجل	
	گر غنجل شد مطہر او آفتاب	

	در بر ماست جلوه گرامش شب	
	در بر ماست سیمبر مشب	
	روز و روشن خنبل زیر تو یار	
	بچو نور شید شد قمر مشب	
	نقش عاشق بلوح مردم کش	
	نور چشم است در نظر مشب	
	طالع خفته است خواب حال	
	بخت بیدار تا سحر مشب	
	شد شب وصل همچو زلف در آرز	
	قصه زلف مختصر مشب	
	خطه وصل یار ماست قریب	
	شب محراب است و در مشب	
۴	ای بین وصل علا می	۱۰
	در سخن گفته نامور مشب	

	گفتند و لدا رمن نقتے بر آب	
	وعدہ ہاسے یار من بچوں سراب	
	بر لب و وضع ز شمع رویش	
	می نر و زو یار من آتش در آب	
	دستیگری کن کہ آتش غرق کرو	
	در جہا بگذشتہ ارا ارب	
	در فراقت گریہ آسرتا بک	
	شدر و ال چوں بس از چشم نراب	
	از نگاہ آبدار چشم تو	
	شکستہ جانان بینغ و نجر آب	
	اسے ز شرم جام چشم پر خار	
	آب و رنگے غیبت باقی در شراب	
	طوطی از علامی شیرین سخن	
	دارد از شرمندگی و شکر آب	

در نرسار خود بخورد مردم بزبان نام شراب

ناتسوج

من فناعحت کرده ام همواره شراب

هر چه می خواهم چشم با ده گونت ساغر

ساغر چشمیت بود بالاتر از حبام شراب

تشنیدم از تو و اعراض می برابزم

در دلم حب کردار شادت با کرام شراب

خز به لبتیک اجابت چاره نبود

قلقل میسنا به نرم آرد چو چینا شراب

از خواص و طبع اولی محبت امن پیر

و انفعول بسته در محبت ز اقسام شراب

زایده بر آید الا نقتلوا کریم

ببجانت بس می دانم از حکم شراب

گر چه غلامی را نمک از زخم سار که بود

لیک می دارد خسر انون را بخام شراب

این شب و صلاست و دارم مختصیب

از سر خوابت تخت بر دارم مختصیب

تا سحر لے امر شد شب زنده دای

فنیض صحبت تا بیدارم مختصیب

بیدان من شب و صلاست این

آلبت را در سخن آرام مختصیب

این شب و دست زاده تا صبح

خواب چنتی را بیدارم مختصیب

طالع خواب سیده چون بیدار شد

گفتش لے بخت بیدارم مختصیب

تا بیدارست کند مرغ سخن

دلبران خوشتر هر دارم مختصیب

گفت علامی بیا با من

از کایت است گفتارم مختصیب

چشم تو بپس گونی خود جام شراب است	
در بزم دول سوخت امر نقل کتاب است	
بالای خطاروی تو بسم اللہ ابرو	
بر لوح حسین رونق عنوان کتاب است	
از بس مع عشاق بود کوی تو آباد	
این کوچه گر مسکن صد خانه خراب است	
صد شعله ز آتش حین تو برود	
از عکس زخمت پشیمه خورشید پر آب است	
پژمرده ز رنگ رخ او هر ورق گل	
بر عارض گلچین عرق مشک گلاب است	
گویند که حسنت ز نقاب تو برود	
در چشم جهان گر چرخ زخمت زیر نقاب است	
از حال زخمت مر تبهر حین کووه چسند	
علامی ما با بنبر از علم حساب است	۱۱

	آن نخستین رز که باوه نام است
	در میسکه عقد او عرام است
	ساقی به سرو و ر ایل محفل
	میثا به قبل بدست جام است
	از سر پرده است زلف و خاش
	همیشه دار که زیر دانه دام است
	وز خلوت نشئت عاشق تو
	صد شکر که کار او بجام است
	یارم معشوق است شنا نیست
	بیگانه بکنر انتقام است
	صد شکر که در قلم و نظم
	فکر م مقبول حاشا و عام است
	علامی و میرزا فخر
۱۵	کلی در خدمتت غلام است

من دستِ عشقت کسہم این محض خیال است	
یا ترکِ محبت کسہم این امر حال است	
مخبر بہ آفتابِ براوجِ فلکِ حُسن	
ہفتِ دار کہ بر خیمِ عروجِ تو زوال است	
نقصانِ بس در راہِ عشقِ تو ہرگز	
آہائس کہ در آغازِ نگاہِ شش کمال است	
آغازِ من از عشقِ تو بسم اللہِ حیراں	
انجامِ من از جوڑِ تو حیرانِ صال است	
آن و بسیر ما خورگِ تہذیبِ عیب	
ایں عاشقِ او شینقہ صدقِ مقال است	
ابروئے تولے ماہِ حسینِ جامعِ اضداد	
بمطالعِ انوارِ خستِ بدرو ہلال است	
دلِ مادہِ حیرامی و مہرِ لیلیٰ	
ادبِ حیریاں پوشہ حُر و جمال است	

	در عشق دلم شینقہ حسن و جمال است	
	چشمم ببنگہ والہ نقشش خط و خال است	
	در نجات سراق است بدل شوق وصال	
	ما در چہیم یالیم و فلک در چہ خیال است	
	کردم طلب بوسہ بر آشفست شکر	
	فرمود جنون است خیال است محال است	
	در خواب من او آید و گوید بہ بستم	
	بیدار شو از خواب کہ این محض خیال است	
	اے عکس جبین تو بود این معرکال	
	وز پر تو ابروے تو بر سپنج ہلال است	
	من طالب و صلمت نشوم تا تو نخواہی	
	حسن طلبم کہ ہمہ درین حسن مقال است	
	در محفل عشقان تو عکاسی نامی ہم	
	با عشق تو دلداہ از باب خیال است	کا

لے ولم درخت پیار خوش نصیبیت
 گچھ شش (قطرہ خونے) بیش نصیبیت
 زود گرد و مبتلائے فکر و غم
 ہر کہ در کارش مال اندیش نصیبیت
 بے ادب بر مصحف رو کر و جا
 غیر زلفش کان سر بدیش نصیبیت
 انچہ دروشی است چیز دیگر است
 ہر گدائے درجہاں دروش نصیبیت
 درجہاں ہر گزمنی دار و دستار
 مسکر اور دل و قار خوش نصیبیت
 ہر کہ عیب دوست را با او نگفت
 در طریق صدق خیر اندیش نصیبیت
 کس چو علامی دین دنیاے دون
 از جفاے یار خود دلریش نصیبیت

	در دور تو دیدیم فلک را زمین است
	خورشید بعارض من مہ کامل خمین است
	عکس مہ رویت از زمین تا فلک رفت
	فرق مہ و رویت از فلک تا زمین است
	دعوائے مہ و محمد شد از روی تو باطل
	حسنت نہ در آنست جمالت نہ درین است
	گوئی زمین است اگر آن مہ کامل
	گویم کہ خمین است و خمین بہ زمین است
	بر من چه عدوت و ہمت عشق دگر سے کرو
	باور من اے بے بس و حاشا کہ خمین است
	اے عاشق ناواں سپہ کنی تکیہ بیارے
	ہشدار کہ آن دشمن قاتل کجین است
	اے مہر و ہر پندار سپہ توئی ہمیں بس
۱۹	علیٰ مہی تا ز من نطقت تا ہی زمین است

	نیست نقصان گر قریب اور عاشق ناشوشت
	گفتہ انداز یارِ نادان دشمن و انا شوشت
	از گل سخن چمن رخسار یارم خوبتر
	آن قد بالاسے دلدار من از طوبیاشوشت
	ساده خط عارض از بیج و نسیم زلفت پہ
	کز خط نانوان دیوانی خط خوانا شوشت
	ز آفتاب پس رخ روشن تر رخ آن حبیبیں
	ز رہاں آسمان ابرو سے میریما شوشت
	از جواب تلخ انکار کے کہ یابی در سوال
	با بزمه نقض و فنا اقرار آن رعنا شوشت
	با فضا و لغت و انہما و خوش آب و ہوا
	کوے یارم از بہارِ حقیقت الما و انا شوشت
	غرم ہجرت نیست علامی کہ در دست درخمن
	ز صغیر ہمان و مشہور و مشہور از منبر انا شوشت

ایک عاشق یار و صد رقیب است

یک گل به هزار عندلیب است

(دور از تو) که وصل من نه خواہی

انشاء اللہ عنقریب است

بیج است چہ آرزو چہ انکار

پیش آید آنچه در نصیب است

عشق مریض و دوا بدستش

مغشوق بحق من طیب است

ایستند ہمیں بہ پیشم عاشق

حیرانی پیشم و عشق در پیب است

بر سن تو عالمی است عشق

ہر عاشق مونس رقیب است

علاسی و صد عاشق تو

صد شکر کہ خاشاکت در پیب است

	پایستگر چو زبانم گرفت
آه سا راه و بانم گرفت	
	نواستم آرم بوجو دار عدم
زیر کمر او میانم گرفت	
	نشر مشرکان تو باشد علاج
ارنج فراقت تک جانم گرفت	
	نواستم از شمع زنت وصفت
شکست زبانتم گرفت	
	در وقت شیر نگاه تو پار
ابرو چشمم به کس نگر گرفت	
	لایچ پیغم که سخن منم
دا من نازت تو گرفت	
	حیف که از پس تو غلامی
این دل من آنچه ندانم گرفت	

	منعرب کہ (آفتابِ زخم) در اقامت است
	شورے مسجد است کہ صبح قیامت است
	قد قامت الصلوٰۃ چو تکبیر و نماز
	از درِ بابِ ماصفتِ قد و قامت است
	در عشق او کہ والد و شیدا است عالمی
	ولدِ اربابِ محسن ز اہل کرامت است
	آن یارِ من کہ پیشِ و جسمِ عاشقانست
	بنگر کہ پیشِ مقتدیاں در امامت است
	افشردن چو پایے بائید وصلِ یار
	لغزشِ مکن کہ وصفِ طلبِ انتقامت است
	ایشاد و ترکِ عشق نماید بجانشتان
	انکارِ ما از لغتِ مرشدِ علامت است
۱۰	علامتِ محکم چو خوش سخن آراویریں زمین
	و پختنی با بجز شکر چہ عرقِ زیارت است

گل کند ناز بہ پیش رخ آن یار عبث

می کند سیر چمن یار بہ گلزار عبث

جان نہ بخشد لب او چوں لب جان سخنکار

می کشاید چه میجال لب اظهار عبث

لا علاج است طیب این مرض چشم برین

اے شخص منو عاشق ^{بے بینی} بیار عبث

زلف او حافظ و شیرازہ زین مصحف است

بہمت کفر بہت است چه خسار عبث

با جفا و ستم یار نہ ترسد عاشق

اویفت دست کرد پے آزار عبث

من چہین طلب و حل تو دارم ^{تشریح}

با ہر درد من ^{میں} کیسے کنی انکار عبث

سچو منصور انا الیسا منو عیا ^{عیا}

نئے ہی ^{میں} من ^{من} رنج شود ^{یاد} رنج عبث

شب بنورِ رخِ حساناں مہرِ نورِ مستاج

رُوزِ باعِ ارضِ تاباں شدِ خاورِ مستاج

رنگ و بوئے گلِ رخسارِ توتیہ ہم ہمام

درِ سپن با بہارِ است گلِ محترِ مستاج

درِ دندان تو خود جو سر و گوہرِ عرض

شد بہ نسیاں و صدقہ دانہ گوہرِ مستاج

بوئے زلفِ تو بر دبا و صبا و گلشن

سنبلِ باغِ بکیوئے معنی مستاج

گلِ خانیکہ نام اندکینند آراشیں

حُسنِ خوبانِ کسین نیتِ زیورِ مستاج

وقفِ اغنیہ پارِ بدورتوئے پیشہ و جہا

عاشقِ زارِ بیکہ نقطہ سائہ مستاج

طبعِ نقشا و بودِ وقفینِ عداہی

درِ مصنایمِ سخن نیتِ سخنورِ مستاج

شاہ کرے کروی و ناپید ز گدا۔۔۔ چ

در دست نذار و عوسے خنر بدعا۔۔۔ چ

بند تہ و بالا است میان متد بالا

آں موعے میسان تو نباشد بخدا۔۔۔ چ

وارو پونکہ گوهر اشکم ہمت تر آب

نایاب ہاں است کہ باشد بہ بہا۔۔۔ چ

پہاں شکنی بازی یک دست حینا

پہاں سنا ند است ز آئین و فاقہ۔۔۔ چ

دائیم کر رکھن ز تہن و تسلیم یار

کر ویم رفتہ نامہ و نوشت بہا۔۔۔ چ

جو رکھنی اسے یار بہ پیرا پیرا

با آنکہ بہ عشق تو نہ کر ویم خطا۔۔۔ چ

علامی دل واوہ تو نصیر و شردانت

اسے دسیرا عشق تو نگداشت بہا۔۔۔ چ

	ببین فصاحت ز با تم فصیح	
بلفظ فصاحت	زبان و استقامت فصیح	
	کشم در سخن بایر حسین	
چه در نظم	حسن بیا تم فصیح	
	لبیغی که با معنی و عشق	
بر آید سخن از دوا تم فصیح		
	فصیح البیانی چون سنندید	
که دشنام هم بزبانم فصیح		
	بلفظ فصاحت کند قدر من	
کنون اگر کند امتحانم فصیح		
	به جنگ سخن از حیرت نوایم	
خطای ز شایانم فصیح		
استمرا که تولا	تتمار ز اهل استقامت	

	اے لب شیرینیت از دشنام تلخ
	تلخی عرف تو سازد کام تلخ
	اے چشم تیز بر رویم مبین
	می شود از زهر خود با دام تلخ
	در شب و سلم آغاز سحر
	تیش من کردید و رخبام تلخ
	چنتہ کیے از ذوق نامد بہت
	شد ولم چوں میوہ کے خام تلخ
	اے عشق زلف تو عشاق را
	بچوہ بل زندگی در دام تلخ
	از زبان تیش بنوائی
	عشق شیرین است در انجام تلخ
	اے سر بر خاست تنہا می بزم
	اے او ہے تو شرف شب تلخ

چشمِ مخمورِ توی دلدار مدہوشم کنند
 ساغرِ بے باوہ است از خود فراموشم کنند
 ساقیا چشمِ تو سرستم کذبِ جبرِ عتہ
 الفتِ مینا نہ توحشانه بر دوشم کنند
 از خدا غافل ندارد عشقِ یارِ خود پیرست
 عابدِ سجادہ آلِ صبح بنا گوشم کنند
 من سبقِ آموختم جانان ز سر بازان عشق
 عشقم از بارِ گران سر سبکہ گوشم کنند
 در بہارستانِ عشقم طوطی شکر شکن
 لالہ و گلہا کے زخماست چمنِ پوشم کنند
 واعظا خاموشیت اولے کہ چوں میناسکے
 آہِ لالہ نظر بویستہ پنہ و ر گوشم کنند
 گرچہ چکرا مکی چو دُر ویشے منورِ شکر
 حرمِ مست و بارِ عثمانی قتبِ پوشم کنند

	دل بسرم گاہ بخلوت دل من شاد نکرو
	خسانہ ام کرد خراب و دگر آباد نکرو
	نیت فریاد سے عاشق محزونت را
	سبب این بود کہ از جور تو فریاد نکرو
	مثل یارے بصبر اخلاق بہ پہلو بہ نشاند
	گاہ خوفی دلم از خنجربلاد نکرو
	گوش بر حکم شہم بر در خلوت بگذشت
	حیف صحت حیف کہ پیمان خودش یاد نکرو
	گر چیز ائینہ استاد سخن یافت زباں
	لیکے طوطی بہ قفس شکوہ ستیاد نکرو
	شاعران را سخن گر چہ تعلیمت روا
	ناز بر ناز کیش طبع حسد اواد نکرو
۳	از دبستان سخن بے خبری علامی
۳	طبع موزون تو محتاج با استاد نکرو

دل آشفته را جز زلفِ جانان کس نمیداند	
پیشاں حالی ما جز پیشاں کس نمیداند	مثل
صفاست پیچ و تابِ کاکل و کیوسے پیرن	
بغیر از سنبل تر و گلستان کس نمیداند	
ز خوبان پس سنبل چه داند رنگ پوشش را	
که جز بنگلِ خوبی ز خسارِ خوبان کس نمیداند	
ز آب و تاب او قدرِ لبِ لعل ترا جانان	
بعدن غنی بریا قوت بهشتان کس نمیداند	
ورای گوهرے در سوزم و الماس در حدک	
ز آب و تاب آن آواہے و مدان کس نمیداند	
چه داند زلفِ کافر ریشیاں مصحف کبوتر	
بِعالمِ ممتحن غیہ از سلیمان کس نمیداند	
ز شاہانِ احوالِ سیرت بہر فکرِ عکرامی	
بیکر ز و شنن خود غیر عثمان کس نمیداند	

وصفِ لطفِ محنتِ یارِ شنیدنِ وارو

حسنِ حُسنِ نگه لطفِ تو دیدنِ وارو

می ندانیم نذر لغتِ چکن در کوششی

اناله و رو بوشش تو رسیدنِ وارو

ایستگی کیش از نظرِ برادرِ چشم

قطره اشک من از دیده بکیدنِ وارو

چشمه ناز بوی گل شنبو سنبل

نگهت زلف رسای تو شنیدنِ وارو

پر زلفش تیرنگ است نفلن ویرین

اطار دل به هواست تو پریدنِ وارو

تو سپهرِ نازدلت شیرین شمشیری

بشیرین ناز از میوه سبزه دیدنِ وارو

صورتِ موعود است کرد و غیرِ عظامی

پرداد سینه زخمی از دیده وارو

	سر سے وارم کہ سووائے نزارو
دل زارم نمتا	سے نزارو
	و علم را با دین پر است رابے
نگہ شوق تماشا	سے نزارو
	الہی عبادتتہا سے مگرواں
کہ با سزوں	ولاسائے نزارو
	اگر یار و دوستی سے عالم
دل میں سے	پہنچے نزارو
	نہا شدہ بندہ قبول نہ کرے
کہ در دل	خوبی لائے نزارو
	دل میں سائیں عشق آتشیں
کہ	رواں ہے با چاہے نزارو
	ماتہ شوق را نیکو نیا سے
	سے نزارو

فکر تم چوں از حسین آشنای کنی	
مطلع منکر مرا چوں صبح نورانی کنی	
در کابزمی دو دو صنمون نو چوں چاکری	
اشب افکار من چوں عزم جویانی کنی	
بے نقابی آتا حسین صاف او دار و پند	
دین عشاق چوں آئینه حیرانی کنی	
عکس رویت تانت دم در خانہ چشم نہاد	
صف نصف مرگان من آتا در بین	
حرف او آویزہ گرد و گویشش ہوشش من	
از زبان دلدار من چو گویہر قشعی	
جان جان و عیب قدر بابت بجان من	
عاشق جانب از تو از خوشتر تر	
ہر صف ہمیشہ ابرو از زلف چو گل	
طبع ادور لطف منہ دعوائے سحر من	

	متوس از کوز شیر ز ترسد
تبرس از او که از دواو ترسد	
	تبرسم از نگاه تیر معشوق
دلم از پیش پنجه ترسد	
	دلم می ترسد از روباہ مکار
که در صحر از شیر ترسد	
	تبرس از آه مظلوم جفاکار
دلت از دوا و مظلومان گز ترسد	
	تبرسد دامن از طعنیل نادان
زین عیاره کز شوهر ترسد	
	دلتش می ترسد از تو بر پنهان
شیر از کثرت شکر ترسد	
ک	خدا ترسد بر دست علامی لعاب
	دلتش از کجا و شکر دل ترسد

شد موی با سپید و پیام اجل رسید

لے پست نامیہ دو سلام اجل رسید

جانان من نیسا مد و جسامت و کنوں

دا حیرت سلام و پیام اجل رسید

آن خوشتر آمد و در گوش بوشش من

شکویے ناز کے حسن زان اجل رسید

ایں پیش خمیہ سفر ماست زین جہاں

آنا مہ طلب ز منت مہ اجل رسید

آزادگی ز قبضہ صیاد شد حسان

بہ باست مرغ روح بزرگ اجل رسید

بچوں سنراں رسید بہ گلزار عاشقی

چوں بوسہ عشق من بہ شادمانی رسید

آہ قضا بسرہ علیا مہی ز نمانہ

و انہ کہ کمر بارین اجل رسید

	شربتِ حسلِ توجانانست لذیذ
	بھرا تلخی ہجرانست لذیذ
	لبِ یارم نکمین است و بلخ
	بر لبِ خوان چہ نکدانست لذیذ
	خضر از لذتِ لبِ بے خبر است
	آبِ این چشمہ چو انست لذیذ
	ہر غذائے کہ بخوان یار است
	در حق عاشق مہمانست لذیذ
	دلِ سرد تیرہ اشما جہاں
	میوہِ سبزی خندانست لذیذ
	از پیئے بان کشانست ساقی
	ایں کنہ سپہِ دل پر انست لذیذ
	تا پروازِ منہ فلانی
	از کھمبہ نقمتِ سلطانست لذیذ